

Οι Μεταπτυχιακές Σπουδές στο ΕΜΠ:

Ένα χρονικό

της Ελίζας Παναγιωτάτου

Α. Σχεδιασμός και Ανάπτυξη των Μεταπτυχιακών Σπουδών στο ΕΜΠ

Τα τελευταία χρόνια ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη των Μεταπτυχιακών Σπουδών έχει απορροφήσει μεγάλο μέρος του πανεπιστημιακού διαλόγου σε όλα τα ΑΕΙ. Ήδη από το 1992 συγκροτήθηκε στο ΕΜΠ επιτελικό συντονιστικό όργανο με εκπροσώπηση όλων των Τμημάτων, η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών, η οποία από τον Μάιο 1992, διαμόρφωσε Πλαίσιο Στρατηγικής για την Ανάπτυξη και την Οργάνωση των Μεταπτυχιακών Σπουδών στο ΕΜΠ, το οποίο η Σύγκλητος ενέκρινε στις 12/6/92.

Κύριο θέμα, η οργάνωση της συνεργασίας επιστημονικών περιοχών, σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, η οποία αποτελεί μοχλό στρατηγικής σημασίας για τη μελλοντική ανάπτυξη του ΕΜΠ, αλλά και της εκπαίδευσης γενικότερα, και η διεπιστημονική προσέγγιση στα μεταπτυχιακά προγράμματα, η οποία θα ενισχύσει και θα αναδείξει τις πολλαπλές περιοχές, οι οποίες αναπτύσσονται σήμερα ανεπαρκώς και μεμονωμένα. Η εισήγηση περιείχε, ενδεικτικά, στρατηγικής σημασίας περιοχές, κατάλληλες για τέτοιες συνεργασίες.

Παράλληλα με τις άλλες δραστηριότητές της, η Επιτροπή διέυρνε τη συζήτηση για το θέμα και οργάνωσε Ημερίδα (15.3.94). Στην Ημερίδα έλαβαν μέρος όλα τα Τμήματα του ΕΜΠ, το Τεχνικό Επιμελητήριο, η ΓΓΕΤ, ο ΣΕΒ. Τα Πορίσματα της Ημερίδας (βλ. Β. Βεσκούνη, Ε. Παναγιωτάτου, 15.3.1995) δημοσιεύτηκαν στον Πυρφόρο:

Από τις διεργασίες της Ημερίδας προέκυψε ως αδιαμφισβήτητο γεγονός η συσχέτιση των Μεταπτυχιακών Σπουδών και της Έρευνας. Η ερευνητική διαδικασία, η διάχυση νέας γνώσης, νέων μεθόδων προσέγγισης, και κατ' επέκταση η αναδιάρθρωση και ο εκσυγχρονισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ενισχύουν και ενισχύονται από τις Μεταπτυχιακές Σπουδές, το αντικείμενό τους, την ποιότητά τους. Οποιαδήποτε διαδικασία λοιπόν αφορά τις Μεταπτυχιακές Σπουδές, σχετίζεται με το επίπεδο και τις πρακτικές που αφορούν την έρευνα εντός και εκτός ΑΕΙ.

Εδώ ανοίγεται μεγάλο πεδίο δράσης, που παραμένει σε μεγάλο βαθμό ανεκμετάλλευτο και αφορά την αποσαφήνιση στρατηγικής Μεταπτυχιακών Σπουδών και Έρευνας, ενώ προϋποθέτει την ουσιαστική παρουσία των ΑΕΙ στη διαδικασία αποφάσεων για εθνικές ερευνητικές επιλογές και την ενίσχυση διαλόγου στα ΑΕΙ για την επεξεργασία και αποσαφήνιση αυτών των επιλογών. Σ' αυτό το πλαίσιο είναι αναγκαία η διαμόρφωση κριτηρίων επιλογής επιστημονικών περιοχών για τους οποίους θα διατίθεται χρηματοδότηση και ο προσδιορισμός του απαραίτητου βαθμού εμπάθυνσης. Μερικοί απ' τους τομείς αυτούς μπορούν σήμερα να μην χρηματοδοτούνται από την αγορά, να υπε-

βαίνουν όμως τις απαιτήσεις της αγοράς και να μπορούν να χαράξουν νέους δρόμους για τα ΑΕΙ και τον κοινωνικό χώρο γενικότερα. Με τον κατάλληλο χειρισμό, η ανάπτυξη των περιοχών αυτών θα ενισχύσει τη δημιουργία ερευνητικών - εκπαιδευτικών πυρήνων, ενώ ο συσχετισμός τους σε διατμηματικό και διαπανεπιστημιακό επίπεδο θα οδηγήσει στην καλύτερη αξιοποίηση των πόρων που διαθέτουν τα ΑΕΙ, το ΕΜΠ ειδικότερα και άλλοι φορείς.

Είναι λοιπόν απαραίτητος ένας συνεχής και πολύμορφος διάλογος για την ανάπτυξη των Μεταπτυχιακών Σπουδών και την ενίσχυσή τους με κριτήριο τη μακροπρόθεσμη σπουδαιότητά τους. Σε σχέση με τα παραπάνω υπάρχουν σημαντικά θέματα που αφορούν την οργάνωση των Μεταπτυχιακών Σπουδών, όπως η συνεχής ανανέωση των επιστημονικών περιοχών, οι οποίες στο πλαίσιο ευρύτερης στρατηγικής θα συμβάλουν στον εκσυγχρονισμό της έρευνας και της εκπαίδευσης, η διαρκής μελέτη των αναγκών της αγοράς, η συνύπαρξη και οι επικαλύψεις από τα προγράμματα άλλων ΑΕΙ, η σχέση έρευνας και μεταπτυχιακών σπουδών, τα κριτήρια και τα προσαπαιτούμενα εισαγωγής μεταπτυχιακών σπουδαστών, η συσχέτιση, χρονικά και ποιοτικά των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών, ο συντονισμός των μαθημάτων, η διοίκηση των διατμηματικών προγραμμάτων, κλπ. για τα οποία η αξιολόγηση της εμπειρίας η οποία θα συσσωρευθεί ασφαλώς θα οδηγήσει σε γόνιμες αναθεωρήσεις και τροποποιήσεις.

Η χρηματοδότηση από το 2ΚΠΣ για την τριτοβάθμια εκπαίδευση

Η χρηματοδότηση από το 2ΚΠΣ εκπυρσοκρότησε μία ενδιαφέρουσα και σε αρκετά σημεία αντιφατική διαδικασία. Κατά την διάρκεια του εαρινού εξαμήνου 1995 η δραστηριότητα στο ΕΜΠ καθώς και οι δραστηριότητες της Επιτροπής συνδέθηκαν σχεδόν αποκλειστικά με την προετοιμασία για υποβολή προτάσεων στο 2ο ΚΠΣ, Υποπρόγραμμα 3. Σ' αυτό το πλαίσιο η προσπάθεια στράφηκε σε δύο κατευθύνσεις:

Α. Συνεργασία με το Υπουργείο και άλλα ΑΕΙ.

Η Επιτροπή εκπροσωπήθηκε στην διαπανεπιστημιακή ομάδα εργασίας (Δ.Ο.Ε.), η οποία ολοκλήρωσε το έργο της στις 5/5/95. Η Δ.Ο.Ε. για τις Μεταπτυχιακές Σπουδές έκανε αποδεκτές τις θέσεις του ΕΜΠ.

Β. Εσωτερικός Προγραμματισμός στο ΕΜΠ.

Το ΕΜΠ συνεγγάστηκε με την Επιτροπή Παρακολούθησης κατ' επανάληψη. Τα Τμήματα προσδιόρισαν ποιές επιστημονικές περιοχές τα ενδιαφέρουν (αυτές που έχουν εγκρίνει η Σύγκλητος ή και άλλες), με τη βοήθεια της Επιτροπής οργάνωσαν και συντόνισαν τις σχετικές διαδικασίες για την υποβολή προτάσεων για χρηματοδότηση.

Στη Σύγκλητο στις 30.6.95, 7.7.95, 14.7.95 μετά από διεξοδικές συζητήσεις τόσο για το γενικότερο πλαίσιο πολιτικής όσο και για συγκεκριμένες προτάσεις καθώς και ειδικές ρυθμίσεις για τα Μεταπτυχιακά Προγράμματα, εγκρίθηκε τελικώς η υποβολή προτάσεων για χρηματοδότηση για

Η Ε. Παναγιωτάτου είναι καθηγήτρια στο Τμήμα Αρχών ΕΜΠ. Το κείμενο αποτελεί εισήγησή της στην Ημερίδα για την Ανωτάτη Παιδεία που οργάνωσε το ΕΜΠ στις 19-10-95.

